

Briuselis, 2020 06 30
COM(2020) 272 final

KOMISIJOS ATASKAITA

2019 M. METINĖ ATASKAITA DĖL SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPŲ TAIKymo IR DĖL SANTYKIŲ SU NACIONALINIAIS PARLAMENTAIS

2019 M. METINĖ ATASKAITA DĖL SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPŲ TAIKYMO IR DĖL SANTYKIŲ SU NACIONALINIAIS PARLAMENTAIS

1. ĮVADAS

Tai 27-oji ataskaita dėl subsidiarumo ir proporcingumo principų taikymo, teikiama pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo Nr. 2 9 straipsnį. Kaip ir 26-ojoje ataskaitoje, šioje ataskaitoje taip pat aptariami Komisijos santykiai su nacionaliniais parlamentais, kurie atlieka svarbų vaidmenį taikant subsidiarumo ir proporcingumo principus.

2019 m. Komisija ėmėsi tam tikrų tolesnių veiksmų, susijusių su Subsidiarumo, proporcingumo ir veikimo mažiau, bet efektyviau darbo grupės rekomendacijomis. 2019 m. buvo pereinamieji metai nuo senosios prie naujosios sudėties Komisijos, todėl Komisija parengė mažiau iniciatyvų ir pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų nei ankstesniais metais. Todėl nacionalinių parlamentų darbo, susijusio su subsidiarumo kontrolės mechanizmo taikymu ir politinio dialogo su Komisija palaikymu, apimtis laikinai sumažėjo. Komisijai pateiktos 159 nuomonės, kurių nė viena nebuvo pagrįsta nuomonė. 2019 m. priimtuose dviejuose sprendimuose Europos Sąjungos Teisingumo Teismas patikslino, kaip reikia taikyti proporcingumo principą.

2. SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPŲ TAIKYMAS INSTITUCIJOSE

2.1. Komisija

Tolesni veiksmai, susiję su Subsidiarumo, proporcingumo ir veikimo mažiau, bet efektyviau darbo grupės rekomendacijomis

2019 m. Komisija pradėjo įgyvendinti priemones, apie kurias ji pranešė 2018 m. spalio mėn. komunikate „Subsidiarumo ir proporcingumo principų vaidmens stiprinimas formuojant ES politiką“¹ ir kuriomis siekiama imtis tolesnių veiksmų, susijusių su Subsidiarumo, proporcingumo ir veikimo mažiau, bet efektyviau darbo grupės rekomendacijomis².

Europos Parlamento ir Tarybos pirmininkams skirtame 2019 m. kovo 7 d. laiške Pirmininkas J.-C. Junckeris pasiūlė į nustatomą aštuonių savaikių laikotarpį, per kurį nacionaliniai parlamentai gali pateikti pagrįstas nuomones, neįtraukti gruodžio 20 d. – sausio 10 d. ir įgyvendinti šį žingsnį nuo 2019 m. gruodžio mėn. 2019 m. gegužės 27 d. Europos Parlamentas ir 2019 m. liepos 4 d. Taryba patvirtino, kad atsižvelgė į šį susitarimą³. Vėliau Komisija šį susitarimą pirmą kartą įgyvendino per šventinį 2019–2020 m. Kalėdų ir Naujųjų metų laikotarpį.

¹ COM(2018) 703 *final*, 2018 10 23. Šis komunikatas aprašytas 2018 m. metinės ataskaitos 2.1 skirsnyje (https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/annual-report-subsidiarity-proportionality-and-relations-with-national-parliaments_en_0.pdf). Dėl šio komunikato keletas nacionalinių parlamentų taip pat pateikė savo nuomones; jos nagrinėjamos 4 skirsnyje.

² Daugiau informacijos apie šios darbo grupės darbą pateikiama 2018 m. metinės ataskaitos 2.1 skirsnyje ir adresu https://ec.europa.eu/commission/priorities/democratic-change/better-regulation/task-force-subsidiarity-proportionality-and-doing-less-more-efficiently_lt.

³ Dėl Tarybos atsakymo taip pat žr. 2.3 skirsnį.

Komisija taip pat baigė pasirengimą bendrų atsakymų į pagrįstas nacionalinių parlamentų nuomones, kurios pagal subsidarumo kontrolės mechanizmą atitinka septynis ar daugiau balsų dėl Komisijos pasiūlymo dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, pateikimui tais atvejais, kai jų skaičius nesiekia ribos, kai reikia pradėti geltonosios kortelės procedūrą. Tačiau 2019 m. ji negavo nė vienos pagrįstos nuomonės⁴.

Komisija, siekdama geresnio reglamentavimo ir nustatyti padėtį, ėmėsi kitų tolesnių veiksmų (žr. toliau).

Geresnio reglamentavimo darbotvarkė ir padėties vertinimas

2019 m. Komisija tęsė sustiprintos geresnio reglamentavimo darbotvarkės įgyvendinimą ir visais politikos formavimo etapais toliau integravo subsidarumo ir proporcingumo principus. Pasitvirtino, kad interneto portalas „Išsakykite savo nuomonę“⁵ yra piliečiams ir suinteresuotiesiems subjektams naudinga vieno langelio principu grindžiamą prieigos vieta, kuria naudodamiesi jie gali dalyvauti Komisijos politikos rengimo procese. Komisija, prieš pateikdama pasiūlymus peržiūrėti galiojančius teisės aktus ir politikos sistemas, taip pat toliau atliko jų vertinimus. Šių vertinimų metu įvertinama, ar esamos politikos priemonės vis dar atitinka paskirtį, ar, atsižvelgiant į subsidarumo ir proporcingumo principus, turėtų būti panaikintos ar peržiūretos.

Reglamentavimo kokybės ir rezultatų programos (REFIT) platforma⁶ sudaro sąlygas visuomenei ir suinteresuotiesiems subjektams susisiekti su Komisija dėl galimos pernelyg didelės naštos, atsirandančios dėl esamų reguliavimo priemonių, ar šių priemonių neveiksmingumo. 2019 m. REFIT platformoje buvo pateikta 16 nuomonių su rekomendacijomis Komisijai, kaip supaprastinti galiojančius ES teisės aktus ir sumažinti dėl jų atsirandančią reglamentavimo našta⁷. Komisija imasi veiksmų dėl šių rekomendacijų, visų pirma įgyvendindama savo darbo programas, kurios apima REFIT iniciatyvas. 2019 m. REFIT platformos įgaliojimai baigėsi, o 2020 m. ji bus pakeista nauja platforma. Nuo 2015 m., kai buvo sukurta REFIT platforma, joje pateiktos 105 rekomendacijos.

2019 m. balandžio mėn. Komisija baigė vertinti savo geresnio reglamentavimo politiką. Šis vertinimas apėmė išsamias konsultacijas su suinteresuotaisiais subjektais, kitomis ES institucijomis ir įstaigomis bei visuomene. Jo išvados apibendrintos komunikate „Geresnis reglamentavimas. Padėties vertinimas ir įsipareigojimo išlaikymas“ ir pridėtame Komisijos tarnybų darbiname dokumente⁸. Komisijos pirmininko pirmasis pavaduotojas F. Timmermansas balandžio 29 d. konferencijoje pristatė šias išvadas ir aptarė jas su suinteresuotaisiais subjektais⁹.

Subsidarumo ir proporcingumo principų taikymui svarbios toliau pateikiamos išvados.

⁴ Žr. 3 skirsnį.

⁵ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say_lt.

⁶ Daugiau informacijos apie tinkamumo patikras pateikiama REFIT platformos interneto svetainėje adresu https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/evaluating-and-improving-existing-laws/refit-making-eu-law-simpler-and-less-costly/refit-platform/refit-platform-work-progress_lt.

⁷ http://ec.europa.eu/smart-regulation/refit/simplification/consultation/contributions_lt.htm.

⁸ COM(2019) 178 *final* ir SWD(2019) 156 *final*, 2019 4 15.

⁹ Daugiau informacijos pateikiama adresu https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/planning-and-proposing-law/better-regulation-why-and-how/better-regulation-taking-stock-and-sustaining-our-commitment_en.

- Be šiuo metu skiriamo didelio dėmesio supaprastinimui, naująja platforma, kuria bus pakeista REFIT platforma, daugiau dėmesio turėtų būti skiriama subsidiarumo ir proporcingumo principams bei teisės aktų gausai. Šiuo tikslu svarbu plėsti ekspertines Valdybos žinias ir labiau įtraukti už didelės ES teisės aktų dalies įgyvendinimą atsakingas vietas ir regionines valdžios institucijas¹⁰.
- Siekdama geriau įvertinti subsidiarumo ir proporcingumo principus, Komisija įsipareigojo į savo geresnio reglamentavimo gaires įtraukti Darbo grupės pasiūlytą bendrą vertinimo lentelę ir naudoti ją subsidiarumui ir proporcingumui vertinti atliekant poveikio vertinimus ir rengiant aiškinamuosius memorandumus, pridedamus prie pasiūlymų.

Subsidiarumo ir proporcingumo analizė

Geresnio reglamentavimo gairėse ir su jomis pateiktame priemonių rinkinyje¹¹ reikalaujama, kad, vertindama veiksmų, kurių jau imtasi, tolesnį aktualumą ir Europos pridėtinę vertę ir svarstydamas naujas iniciatyvas tose srityse, kuriose ES neturi išimtinės kompetencijos, Komisija privalo atlikti subsidiarumo analizę. Komisija atlieka tiek teisėkūros, tiek su teisėkūra nesusijusių iniciatyvų subsidiarumo analizę.

Šios analizės tikslas yra dvejopas:

1. įvertinti, ar veiksmas, kurio būtų imamasi nacionaliniu, regioniniu ar vietos lygmenimis, būtų pakankamas atitinkamiems tikslams pasiekti ir
2. ar veiksmas, kurio būtų imamasi ES lygmeniu, suteiktų pridėtinės vertės, palyginti su veiksmu, kurio būtų imamasi nacionaliniu lygmeniu.

Pagal proporcingumo principą ES veiksmų turinys ir forma neturi viršyti to, kas būtina tikslams pasiekti. Laikantis proporcingumo principo užtikrinama, kad pasirinktas reguliavimo priemonės metodas ir stiprumas būtų būtini jos tikslui pasiekti. Tokia analizė turėtų būti atliekama vykdant visus poveikio vertinimus, vertinimus ir tinkamumo patikras.

Poveikio vertinimai

Komisija analizuoja subsidiarumo ir proporcingumo principus visuose poveikio vertinimuose, parengtuose politikos pasiūlymams. Siekiant užtikrinti šių vertinimų kokybę, Reglamentavimo patikros valdyba¹² atlieka nepriklausomą jų kokybės patikrinimą.

Paskutiniaisiais savo kadencijos metais J.-C. Junckerio vadovaujama Komisija daugiausia dėmesio skyrė tam, kad užtikrintų, jog jos jau pateiktus pasiūlymus priimtų teisės aktų leidėjai, ir priėmė kelis pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų. Todėl 2019 m. Valdyba pateikė

¹⁰ Jungtinis tyrimų centras dalyvavo daugelyje iniciatyvų, kuriomis siekiama pagerinti vietos ir regioninės politikos formavimo kokybę, pvz., vykdant bandomąjį projektą „Mokslas ir regionai“, kuriuo skatinamas įrodymais pagrįstas politikos formavimas visoje ES.

¹¹ https://ec.europa.eu/info/files/better-regulation-toolbox_en.

¹² Reglamentavimo patikros valdybą sudaro pirmininkas (generalinis direktorius) ir šeši visą darbo laiką dirbantys nariai, iš kurių trys nėra Komisijos darbuotojai. Visi Valdybos nariai yra nepriklausomi ir dirba kaip individualūs asmenys, remdamiesi savo ekspertinėmis žiniomis. Valdyba tikrina poveikio vertinimų, tinkamumo patikrų ir pagrindinių vertinimų kokybę. Subsidiarumo ir proporcingumo tikrinimas yra šios kokybės patikros dalis. https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/regulatory-scrutiny-board_lt.

nuomonę dėl vieno bendro poveikio vertinimo, susijusio su reglamento dėl Europos inovacijos ir technologijos instituto nauja redakcija ir Instituto strateginės inovacijos darbotvarkės sukūrimu¹³. Šiame poveikio vertinime padaryta išvada, kad Institutas, palyginti su nacionalinėmis ir regioninėmis iniciatyvomis ir sprendimais, sukuria aiškią ES pridėtinę vertę masto ekonomijū, taip pat investicijų į mokslinius tyrimus ir inovacijas masto ir tempo požiūriu.

Vertinimai ir tinkamumo patikros

Subsidiarumas ir proporcingumas yra labai svarbūs aspektai atliekant vertinimus ir tinkamumo patikras, kurių metu vertinama, ar ES lygmens veiksmai davė numatytų rezultatų rezultatyvumo, veiksmingumo, suderinamumo, aktualumo ir Europos pridėtinės vertės požiūriu. 2019 m. Komisija užbaigė apie 70 vertinimų, įskaitant keturias tinkamumo patikras (platesnių politikos sričių vertinimus), susijusias su vandens pagrindų teisės aktais ir Potvynių direktyva, oro kokybe, priežiūros ataskaitomis ir viešomis įmonių ataskaitomis.

2019 m. Reglamentavimo patikros valdyba išnagrinėjo 18-os pagrindinių vertinimų ir tinkamumo patikrų dokumentus. Šie vertinimai apėmė daug aspektų, iš kurių kai kurie buvo ypač svarbūs subsidiarumo ir proporcingumo požiūriu:

- Direktyvos dėl miesto nuotekų valymo vertinimas¹⁴

Pagal subsidiarumo principą valstybės narės privalo užtikrinti, kad piliečiai prireikus galėtų prisijungti prie nuotekų surinkimo sistemos. Tačiau būtina imtis veiksmų ES lygmeniu, nes tarpvalstybiniai upių baseinai apima 60 proc. ES teritorijos. Jei ES direktyva dėl nuotekų valymo, pagal kurią visoms valstybėms narėms nustatytas panašus tempas, kurio laikydamosi jos turi sukurti nuotekų surinkimo ir valymo infrastruktūrą, nebūtų buvusi priimta, valstybių narių, esančių tarpvalstybinės upės aukštupyje, neveikimas būtų galėjęs turėti neigiamų padarinių žemupyje esančių valstybių narių veiksmams.

- Vandens pagrindų direktyvos ir Potvynių direktyvos tinkamumo patikra¹⁵

Šiomis dviem direktyvomis nustatyta lanksti sistema, kuria skatinamas integruotas požiūris į įvairiose politikos srityse kylančių skirtingo pobūdžio problemų, susijusių su vandens vartojimu, sprendimą. Valstybėms narėms suteikiama daug laisvės savo nuožiūra nustatyti konkrečioms vietovėms skirtus tikslus, metodus ir priemones, kartu užtikrinant suderinimą ir vienodas sąlygas. Atliekant vertinimą buvo nustatytas vienas šio požiūrio trūkumas, t. y. tai, kaip valstybės narės įgyvendino direktyvas, tam tikrų klausimų požiūriu labai skyrėsi, nors būtų buvęs pageidaujamas vienas požiūris. Pavyzdžiui, nėra aiškaus pagrindimo, kodėl valstybėse narėse, kuriose yra tas pats upės baseinas, upių baseinams būdingiems teršalams taikomi labai skirtingi standartai. Kai kuriais atvejais šiuos skirtumus gali lemti vietos skirtumai, tačiau daugeliu atvejų juos galima paaiškinti tik kitais veiksniais, pavyzdžiui, politine valia (dėl sąnaudų padengimo), priešinimusi pokyčiams arba techninių gebėjimų (susijusių su stebėsena) stoka.

¹³ SWD(2019) 330 *final*, 2019 7 11.

¹⁴ SWD(2019) 700 *final*, 2019 12 13. Direktyvos 91/271/EEB dėl miesto nuotekų valymo vertinimas.

¹⁵ SWD(2019) 439 *final*, 2019 12 10. Vandens pagrindų direktyvos, Požeminio vandens direktyvos, Aplinkos kokybės standartų direktyvos ir Potvynių direktyvos tinkamumo patikra.

2.2. Europos Parlamentas

2019 m. pagal Protokolą Nr. 2 dėl subsidiarumo ir proporcingumo principų taikymo nacionaliniai parlamentai Europos Parlamentui oficialiai pateikė 62 dokumentus¹⁶. Nė vienas iš šių dokumentų nebuvo pagrįsta nuomonė, kaip ji suprantama pagal Protokolą, kurioje būtų keliami klausimai, susiję su atitiktimi subsidiarumo principui. Palyginimui, 2018 m. Europos Parlamentui oficialiai pateiktos 46 pagrįstos nuomonės ir 427 kiti dokumentai. Iš šių skaičių matyti, kad nacionaliniai parlamentai nemano, kad subsidiarumo kontrolės mechanizmas yra būdas sustabdyti ES teisėkūros procesą – veikiau tai būdas išreikšti savo nuomonę ir pateikti jiems rūpimus klausimus. Visi nacionalinių parlamentų pateikti dokumentai skelbiami Europos Parlamento tvarkomoje nacionalinių parlamentų pateiktų dokumentų duomenų bazėje „Connect“¹⁷.

Pagal Europos Parlamento darbo tvarkos taisyklių VI priedą plataus masto atsakomybė užtikrinti, kad būtų laikomasi subsidiarumo principo, tenka Teisės reikalų komitetui. Vadovaujantis frakcijų rotacijos principu, kas šešis mėnesius vienas Teisės reikalų komiteto narys skiriamas nuolatinio pranešėjo subsidiarumo klausimais. Pirmąjį 2019 m. pusmetį nuolatinis pranešėjas buvo Europos Parlamento narys Angelas Dzhambazkis (Europos konservatorių ir reformuotojų frakcija), o antrąjį pusmetį – Europos Parlamento narys Nacho Sanchezas Amoras (Socialistų ir demokratų frakcija).

Prie du kartus per metus teikiamų COSAC¹⁸ ataskaitų rengimo taip pat prisideda Teisės reikalų komitetas subsidiarumo ir proporcingumo klausimais.

Europos Parlamento tyrimų tarnyba toliau padėjo Europos Parlamentui dirbti siekiant atsižvelgti į subsidiarumo ir proporcingumo principus:

- sistemingai tikrino Komisijos poveikio vertinimų subsidiarumo ir proporcingumo aspektus ir atkreipė dėmesį į visas, visų pirma nacionalinių parlamentų ir Regionų komiteto nurodytas, problemas šioje srityje;
- užtikrino, kad šių principų būtų visapusiškai laikomasi paties Europos Parlamento darbe, pavyzdžiui, jam atliekant savo esminių pakeitimų poveikio vertinimus arba analizuojant pagal SESV 225 straipsnį iškeltų Parlamento pasiūlymų dėl naujų teisės aktų pridėtinę vertę ir veiksmų nesiėmimo ES lygmeniu kainą;
- tikrino rengiamų poveikio vertinimų projektų subsidiarumo ir proporcingumo aspektus, daugiausia dėmesio skirdama ES pridėtinai vertei.

2.3. Taryba

2019 m. liepos 1 d. Taryba susipažino su Tarybai ir Europos Parlamentui Komisijos pasiūlyta nauja tvarka, pagal kurią laikotarpis nuo gruodžio 20 d. iki sausio 10 d., išskyrus deramai pagrįstus skubius atvejus, nebūtų įtrauktas į prie Sutarčių pridėtame Protokole Nr. 2 nustatytą aštuonių savaičių laikotarpį¹⁹. Taryba Komisijai apie tai pranešė liepos 4 d. per Nuolatinį

¹⁶ Nacionalinių parlamentų pagrįstų nuomonių nagrinėjimo Europos Parlamente tvarka išdėstyta 2016 m. metinės subsidiarumo ir proporcingumo principų taikymo ataskaitos 2.3 punkte.

¹⁷ <http://www.europarl.europa.eu/relnatparl/lt/connect/welcome.html>.

¹⁸ Dėl COSAC žr. 5 skirsnį.

¹⁹ Tarybos dokumentas ST 10722/19, pateikiama [Tarybos dokumentų registre](#). Dėl šios tvarkos taip pat žr. 2.1 skirsnį.

atstovų komiteto pirmininką. Šiame laiške Taryba laikosi nuomonės, kad naujoji tvarka yra būdas palengvinti nacionalinių parlamentų teisės aktų projektų patikrą, kad būtų laikomasi subsidiarumo principo pagal prie Sutarčių pridėtą Protokolą Nr. 2.

Pagal Protokolo Nr. 2 4 straipsnį Taryba nacionaliniams parlamentams perduoda visus valstybių narių grupės, ES Teisingumo Teismo, Europos Centrinio Banko ir Europos investicijų banko pasiūlytus teisės aktų projektus. 2019 m. kovo mėn. Taryba nacionaliniams parlamentams persiuntė Europos investicijų banko prašymą jai iš dalies pakeisti Europos investicijų banko statutą, remiantis specialia teisėkūros procedūra, nustatyta SESV 308 straipsnyje²⁰.

Taryba ne tik laikosi Sutartyje nustatytų įpareigojimų, bet ir informuoja valstybes nares apie nacionalinių parlamentų nuomones dėl Komisijos pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų. 2019 m. Tarybos generalinis sekretoriatas delegacijoms išplatino 26 nuomones, paskelbtas politinio dialogo proceso metu²¹. 2019 m. Taryba negavo nė vienos pagrįstos nuomonės pagal Protokolą Nr. 2.

2.4. Regionų komitetas²²

2019 m. Regionų komitetas (toliau – Komitetas) tęsė savo darbą, siekdamas užtikrinti, kad būtų įgyvendintos Subsidiarumo, proporcingumo ir veikimo mažiau, bet efektyviau darbo grupės rekomendacijos ir kad vadinamas aktyvus subsidiarumas taptų realybe²³. 2019 m. kovo 14–15 d. Bukarešte vykusiam 8-ajame Europos regionų ir miestų vadovų aukščiausiojo lygio susitikime jis surengė aukšto lygio diskusiją aktyvaus subsidiarumo tema, kurios metu pradėtas bandomasis Komiteto projektas regioniniams centrams įsteigti, siekiant peržiūrėti, kaip ES politika įgyvendinama regionų ir vietos lygmeniu („RegHub“). 2019 m. įgyvendinant bandomąjį projektą „RegHub“ buvo surengtos dvi konsultacijos: viena – dėl viešųjų pirkimų, kita – dėl oro kokybės. Po kiekvienos konsultacijos parengta išsami įgyvendinimo ataskaita²⁴.

Kaip tiesioginį atsaką į Komisijos komunikatą „Geresnis reglamentavimas. Padėties vertinimas ir įsipareigojimo išlaikymas“²⁵, 2019 m. spalio mėn. Komitetas priėmė nuomonę²⁶ (pranešėjas – Olgierdas Geblewiczius, Europos liaudies partija), kurioje išdėstė savo nuomonę dėl geresnio reglamentavimo ir aktyvaus subsidiarumo vaidmens formuojant ES politiką. Joje pakartota, kad

²⁰ 2019/0804 (CNS) – Tarybos dok. 2338/19, pateikiama [Tarybos dokumentų registre](#).

²¹ Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos užregistruotų nuomonių skaičius skiriasi, nes ne visos institucijos gavo visas nuomones ir jos kelių nacionalinių parlamentų bendrai atsiųstas nuomones skaičiuoja skirtingai.

²² Išsamesnis su subsidiarumu susijusios veiklos aprašymas pateikiamas Regionų komiteto parengtoje metinėje 2019 m. subsidiarumo ataskaitoje, kuri, priimta Regionų komiteto biuro, pateikiama adresu <http://portal.cor.europa.eu/subsidiarity/Pages/default.aspx>.

²³ Dėl šios darbo grupės darbo ir tolesnių veiksmų taip pat žr. 2018 m. metinės ataskaitos (COM(2019) 333) ir šios ataskaitos 2.1 skirsnį. Darbo grupei aktyvus subsidiarumas, *inter alia*, reiškė „skatinti nacionalinių parlamentų ir vietos bei regioninių valdžios institucijų galimybes kuo anksčiau prisijungti rengiant naujas iniciatyvas ir išreikšti rūpimus klausimus“, remiantis jų specifinėmis kompetencijomis ir konkrečia patirtimi įgyvendinant ES politiką. Taigi ši samprata padėtų „užtikrinti, kad priežastys, kodėl politika yra įgyvendinama ES lygmeniu, būtų vertinamos ir priimamos geriau, ir, galiausiai, kad už šią politiką visais valdymo lygmenimis būtų prisiimta didesnė atsakomybė“.

²⁴ Ataskaitos pateikiamos adresu <https://cor.europa.eu/lt/our-work/Pages/network-of-regional-hubs.aspx>.

²⁵ COM(2019) 178 *final*, 2019 4 15. Taip pat žr. 2.1 skirsnį.

²⁶ <https://cor.europa.eu/LT/our-work/Pages/OpinionTimeline.aspx?opId=CDR-2579-2019>.

Komitetas remia geresnį reglamentavimą, pabrėžiant, kad jo turi būti siekiama bendromis pastangomis.

9-oji Komiteto konferencija subsidarumo klausimais²⁷ buvo svarbus įvykis plėtojant diskusijas dėl aktyvaus subsidarumo ir jo vaidmens diskusijose dėl Europos ateities. Ji subūrė visų valdžios lygmenų atstovus padiskutuoti, kaip geriausiai visoje ES įgyvendinti aktyvaus subsidarumo principą ir kaip pasinaudoti šiuo požiūriu, kad ES būtų iš naujo suvienyta su savo piliečiais. Konferencijoje, bendradarbiaujant su Europos regioninių teisėkūros asamblėjų konferencija (CALRE), pradėtas naujas bandomasis projektas dėl politinių diskusijų regioniniuose parlamentuose indėlio. Šio projekto tikslas – pateikti regioninę perspektyvą dėl Komisijos metinės darbo programos, suteikiant galimybę teisėkūros įgaliojimus turintiems regioniniams parlamentams dalyvauti darbo programos rengimo procese.

2019 m. Komitetas taip pat įgyvendino savo subsidarumo darbo programą, kuri yra praktinė subsidarumo principo taikymo stebėsenos priemonė. Kadangi 2019 m. Europos Komisijos darbo programoje numatytos daugiausia su teisėkūra nesusijusios iniciatyvos, buvo nustatytos tik trys prioritetinės subsidarumo darbo programos iniciatyvos: „Tvari Europos ateitis“, „Sąžininga ir ateities iššūkius atlaikyti gebanti bendroji rinka“ ir „Bendrosios skaitmeninės rinkos sukūrimas“.

Komitetas įvertino pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų atitiktį subsidarumo ir proporcingumo principams ir tuo klausimu pateikė nuomones²⁸. 2019 m. jis priėmė 49 nuomones, iš kurių tik penkios buvo susijusios su pasiūlymais dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų.

Visose penkiose nuomonėse dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų pateiktas arba tiesioginis atitikties subsidarumo ir proporcingumo principams vertinimas, arba konkrečios rekomendacijos, kaip geriau laikytis šių principų. Pavyzdžiui, nuomonėje „Kelių eismo saugumas ir automatizuotas susisiekimasis“ buvo padaryta išvada, jog reikia, kad „<...> įgyvendinant išplėstą direktyvos taikymo sritį būtų įtraukti vietos ir regionų suinteresuotieji subjektai, ypač nustatant, kuriems keliams taikomos jos nuostatos <...>“, ir pasiūlyti Komisijos pasiūlymo pakeitimai, kaip geriau laikytis subsidarumo principo.

Nors dauguma iniciatyvų buvo nesusijusios su teisėkūra, Komitetas ir toliau laikėsi įsipareigojimo 2019 m. įgyvendinti aktyvaus subsidarumo principą, nes daugelyje nuomonių dėl pasiūlymų dėl ne teisėkūros procedūra priimamų aktų buvo pateiktas tiek subsidarumo ir proporcingumo principų taikymo atitinkamoje politikos srityje vertinimas, tiek konstruktyvios rekomendacijos, kaip spręsti galimas problemas. Vienas iš pavyzdžių – nuomonė „Viešųjų pirkimų direktyvų įgyvendinimo ataskaita“. Remiantis pirmosiomis konsultacijomis su Komiteto regioninių centrų tinklu, šioje nuomonėje išsamiai apžvelgiami pagrindiniai sunkumai, su kuriais vietos ir regionų valdžios institucijos susiduria įgyvendindamos 2014 m. direktyvas dėl viešųjų pirkimų, taip pat dažniausios netinkamo jų taikymo priežastys. Šioje nuomonėje, remiantis empiriniais regionų ir vietos lygmenų duomenimis, taip pat pabrėžiami esminiai klausimai, pavyzdžiui, atsižvelgiant į tai, kad „tarpvalstybiniai viešieji pirkimai vietos ir regionų valdžios institucijoms nesuteikė jokios pridėtinės vertės. Nepaisant ES mastu nuolat skelbiamų brangiai

²⁷ Ši konferencija, kurią bendrai organizavo Regionų komitetas ir Italijos regioninių parlamentų pirmininkų konferencija, įvyko 2019 m. lapkričio 22 d. Romoje, <https://cor.europa.eu/lt/news/Pages/changing-the-way-the-eu-works.aspx>.

²⁸ Darbo tvarkos taisyklių 55 straipsnio 2 dalis, OL L 65, 2014 3 5, p. 41, <https://cor.europa.eu/en/members/Documents/CoR-Rules-of-Procedure-EN.pdf#search=Rules%20of%20Procedure>.

kainuojančių ir ilgai trunkančių viešųjų pirkimų procedūrų, pateikiama labai mažai tarpvalstybinių pasiūlymų arba jų visai nepateikiama.“ Nuomonėje pateikiamos politikos rekomendacijos šiems klausimams spręsti.

2019 m. Subsidiarumo ekspertų grupė surengė dvi konsultacijas.

Pirmoji yra susijusi su prioritetine subsidiarumo darbo programos iniciatyva. Įgyvendinant prioritetinę iniciatyvą „Bendrosios skaitmeninės rinkos sukūrimas“, buvo konsultuojamasi su Subsidiarumo ekspertų grupe, siekiant palaikyti Komiteto nuomonės dėl kovos su dezinformacija veiksmų plano pranešėją. Ji neakcentavo jokių didelių su subsidiarumu ar proporcingumu susijusių problemų, nes veiksmų plane nurodyta veikla grindžiama įvairių valdžios lygmenų atstovų bendradarbiavimu. Atlikus analizę padaryta išvada, kad, be su subsidiarumu ar proporcingumu susijusių klausimų, kovos su dezinformacija veiksmų plane būtų naudinga skatinti Sutartyje nustatytą „lojalaus bendradarbiavimo“ arba daugiapakopio valdymo principą.

Antrosios Subsidiarumo ekspertų grupės konsultacijos tikslas buvo palaikyti nuomonės „Europos semestras ir sanglaudos politika: struktūrinių reformų ir ilgalaikių investicijų derinimas“, prie kurios prisidėjo trys ekspertai, pranešėją. Atsižvelgdami į aktyvaus subsidiarumo principą, ekspertai pateikė pasiūlymų, kaip spręsti subsidiarumo ir proporcingumo principų laikymosi klausimus. Jie teigė, kad Komitetas „<...> pabrėžia, kad geriausias būdas užkirsti kelią subsidiarumo principo pažeidimams ir užtikrinti veiksmingą politikos koordinavimą – visapusiškai ir struktūruotai į Europos semestrą įtraukti vietos ir regionų valdžios institucijas, taikant partnerystės ir daugiapakopio valdymo principus.“

2019 m. Subsidiarumo stebėsenos tinklo²⁹ sudėtis nepasikeitė (156 partneriai). REGPEX³⁰, Subsidiarumo stebėsenos tinklo potinklis, atviras teisėkūros įgaliojimus turintiems regioniniams parlamentams³¹ ir vyriausybėms, pastebėjo, kad dėl 2019 m. pateiktų pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų trūkumo labai sumažėjo darbo krūvis. 2019 m. jis paskelbė tik dvi pozicijas, palyginti su 95 pozicijomis 2018 m.

2.5. Europos Sąjungos Teisingumo Teismas

2019 m. Europos Sąjungos Teisingumo Teismas (toliau – Teismas) vienoje byloje priėmė sprendimą dėl ES teisės aktų suderinamumo su subsidiarumo principu. 2019 m. birželio 6 d. sprendime byloje C-264/18³² Teisingumo Teismas nusprendė, kad ES teisės aktų leidėjas nepažeidė subsidiarumo principo neįtraukdamas teisinių paslaugų į Direktyvą 2014/24/ES dėl viešųjų pirkimų³³, nes tokiu būdu teisės aktų leidėjas nusprendė, kad nacionalinės teisės aktų leidėjai patys turi nustatyti, ar tokioms paslaugoms turėtų būti taikomos viešųjų pirkimų taisyklės.

²⁹ <http://portal.cor.europa.eu/subsidiarity/thesmn/Pages/default.aspx>. Subsidiarumo stebėsenos tinklas buvo sukurtas 2007 m. balandžio mėn., siekiant palengvinti vietos ir regioninių valdžios institucijų ir Sąjungos lygmeniu veikiančių institucijų keitimąsi informacija apie įvairius dokumentus, taip pat Komisijos teikiamus pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų ir politinius pasiūlymus. Šis tinklas yra prieigos vieta, suteikianti galimybę visiems tinklo partneriams net tik gauti informaciją, bet ir pareikšti savo nuomonę.

³⁰ <http://portal.cor.europa.eu/subsidiarity/regpex/Pages/default.aspx>.

³¹ Dėl regioninių parlamentų žr. 6 skirsnį.

³² 2019 m. birželio 6 d. sprendimas byloje C-264/18 (Belgijos Konstitucinio Teismo prašymas priimti prejudicinį sprendimą), *P. M. ir kt. prieš Ministerraad*, EU:C:2019:472.

³³ 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/24/ES dėl viešųjų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/18/EB, OL L 94, 2014 3 28, p. 65.

Teismas taip pat išaiškino proporcingumo principo taikymą dviejose bylose, kuriose valstybė narė ginčijo Europos Parlamento ir Tarybos priimtą teisės aktą³⁴.

Kalbant apie šio principo laikymosi kontrolės standartą, Teisingumo Teismas priminė, kad Sąjungos teisės aktų leidėjui turi būti suteikta plati diskrecija srityse, kuriose jo veiksmai apima politinius, ekonominius ir socialinius sprendimus ir kuriose jis yra raginamas atlikti sudėtingus vertinimus. Todėl Teisingumo Teismas negali nustatyti, ar šioje srityje priimta priemonė buvo vienintelė arba geriausia priemonė, nes priemonės teisėtumui gali būti pakenkta tik tuo atveju, jei ji akivaizdžiai netinkama atsižvelgiant į siekiamą tikslą³⁵.

Todėl Teisingumo Teismas nusprendė, kad nebuvo įrodyta, jog ES teisės aktų leidėjas padarė akivaizdžią klaidą priimdamas Direktyvą (ES) 2016/2284 dėl tam tikrų valstybėse narėse į atmosferą išmetamų teršalų kiekio mažinimo. Šiomis aplinkybėmis Teisingumo Teismas patikslino, kad ES teisės aktų leidėjas neprivalo atsižvelgti į konkrečią padėtį vienoje valstybėje narėje, jei atitinkama ES priemonė turi poveikį visose valstybėse narėse ir turi būti užtikrinta skirtingų susijusių interesų pusiausvyra, atsižvelgiant į šios priemonės tikslus. Todėl bandymas pasiekti šią pusiausvyrą, atsižvelgiant ne į konkrečią vienos valstybės narės, o į visų ES valstybių narių padėtį, negali būti laikomas prieštaraujančiu proporcingumo principui³⁶.

Kitame sprendime³⁷ Teisingumo Teismas, atsižvelgdamas į proporcingumo principą, patvirtino tam tikrų Direktyvos (ES) 2017/853, kuria Europos Parlamentas ir Taryba iš dalies pakeitė Tarybos direktyvą 91/477/EEC dėl ginklų įsigijimo ir laikymo kontrolės³⁸, nuostatų galiojimą. Savo sprendime Teisingumo Teismas nusprendė, kad plati ES teisės aktų leidėjo diskrecija taikoma ne tik ginčijamos priemonės pobūdžiui ir taikymo sričiai, bet tam tikru mastu ir pagrindinių faktų nustatymui. Vis dėlto, net jei ES teisės aktų leidėjas turi plačią diskreciją, jo pasirinkimas privalo būti grindžiamas objektyviais kriterijais ir jis privalo išnagrinėti, ar tikslai, kurių siekiama pasirinkta priemone, pateisintų net didelės neigiamas ekonomines pasekmes tam tikriems veiklos vykdytojams. Teisingumo Teismas nusprendė, kad ES institucijos, priėmusios nagrinėjamą priemonę, turi galėti įrodyti Teisingumo Teismui, kad priimdamos šią priemonę jos pasinaudojo savo diskrecija. Tai reiškia, kad jos atsižvelgė į visus veiksnius ir aplinkybes, susijusius su padėtimi, kuri turėjo būti reguliuojama nagrinėjama priemone. Todėl institucijos privalo bent jau gebėti pateikti ir aiškiai ir nedviprasmiškai išdėstyti pagrindinius faktus, į kuriuos reikėjo atsižvelgti kaip į ginčijamos priemonės pagrindą ir nuo kurių priklausė jų diskrecija. Šioje byloje Teisingumo Teismas atmetė argumentą, kad ES teisės aktų leidėjas neturėjo pakankamai informacijos apie galimą ginčijamos direktyvos poveikį, kad galėtų įvertinti atitiktį proporcingumo principui. Teisingumo Teismas konstatavo, kad teisėkūros procedūros metu ES institucijos atsižvelgė į turimus mokslinius duomenis ir kitus nustatytus faktus. Tai buvo Komisijos atlikto REFIT vertinimo duomenys ir išvados, įvairūs tyrimai, viešos

³⁴ 2019 m. kovo 13 d. Sprendimas, *Lenkija prieš Europos Parlamentą ir Tarybą*, C-128/17, EU:C:2019:194; 2019 m. gruodžio 3 d. Sprendimas *Čekija prieš Europos Parlamentą ir Tarybą*, C-482/17, EU:C:2019:1035.

³⁵ Sprendimas byloje C-482/17, 77 punktas. Taip pat žr. proporcingumo vertinimą, pateiktą 2019 m. sausio 30 d. Sprendime *Planta Tabak-Manufaktur Dr. Manfred Obermann GmbH & Co. KG prieš Land Berlin*, C-220/17, EU:C:2019:76.

³⁶ Sprendimas byloje C-128/17, 106 punktas.

³⁷ Sprendimas byloje C-482/17, 86-93 punktai.

³⁸ 2017 m. gegužės 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2017/853, kuria iš dalies keičiama Tarybos direktyva 91/477/EEB dėl ginklų įsigijimo ir laikymo kontrolės, OL L 137, 2017 5 24, p. 22.

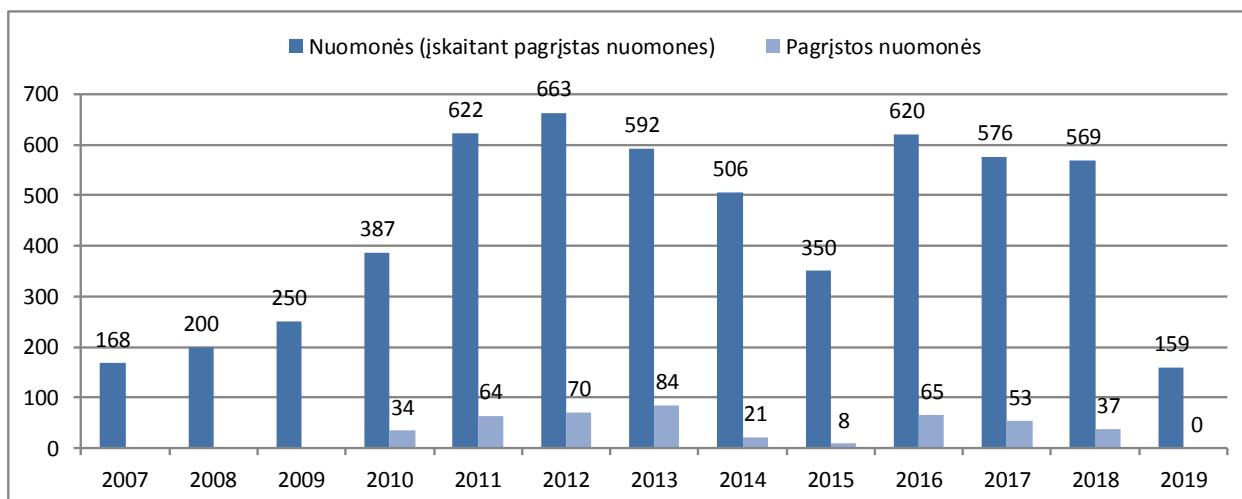
konsultacijos, konsultacijos su valstybėmis narėmis ir suinteresuotaisiais subjektais bei valstybių narių pateikti poveikio vertinimai.

3. SUBSIDIARUMO KONTROLĖS MECHANIZMO TAIKYMAS NACIONALINIUOSE PARLAMENTUOSE

2019 m. buvo pirmieji metai nuo subsidiarumo kontrolės mechanizmo taikymo pradžios, kai Komisija negavo **nė vienos pagrįstos** nacionalinių parlamentų **nuomonės**. Tai daugiausia lėmė tai, kad metais, kai pereita nuo senosios prie naujosios sudėties Komisijos, labai sumažėjo Komisijos teisėkūros veikla. 2019 m. Komisija teisės aktų leidėjams ir nacionaliniams parlamentams išsiuntė 28 pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, kuriems taikoma subsidiarumo kontrolė, palyginti su 139 pasiūlymais 2018 m. Dėl šių 28 pasiūlymų nacionaliniai parlamentai priėmė 39 nuomones. Tai patvirtina ankstesnėje metinėje ataskaitoje pastebėtą tendenciją – pagrįstų nuomonių dalis mažėja, palyginti tiek su bendru nuomonių skaičiumi (2016 m. – 10,5 proc.; 2017 m. – 9 proc.; 2018 m. – 6,5 proc.; 2019 m. – nė vienos), tiek su nuomonių dėl Komisijos pasiūlymų, kuriems taikomas subsidiarumo kontrolės mechanizmas, skaičiumi (2016 m. – 17,6 proc.; 2017 m. – 16 proc.; 2018 m. – 10,5 proc.; 2019 m. – nė vienos).

Taip galėjo būti todėl, kad Komisija įgyvendina sustiprintą geresnio reglamentavimo darbotvarkę ir vykdo įsipareigojimus visais politikos formavimo etapais integruoti subsidiarumo ir proporcingumo principus, prieš pateikiant teisės aktų pakeitimus įvertinti esamas politikos sistemas ir imtis veiksmų Europos lygmeniu tik jeigu jie suteikia aiškos pridėtinės vertės³⁹.

4. POLITINIS DIALOGAS SU NACIONALINIAIS PARLAMENTAIS

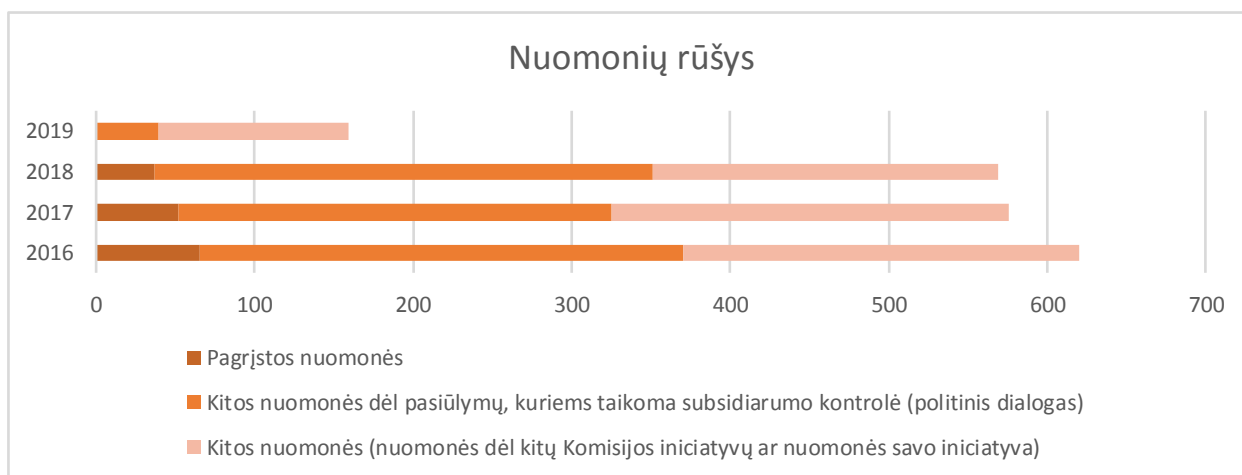

Bendrosios pastabos dėl rašytinių nuomonių

³⁹ 2020 m. vasario mėn. Komisija gavo Čekijos Atstovų Rūmų (*Poslanecká sněmovna*) nuomonę, kuria jie ginčija šį požiūrį. Jie mano, kad pagrįstų nuomonių skaičiaus ir dalies sumažėjimas veikiau yra nerimą keliantis ženklas, kad nacionaliniai parlamentai nebesiekia aktyviai dalyvauti ES teisėkūros procese.

2019 m. nacionaliniai parlamentai Komisijai atsiuntė 159 nuomones. Tai daug mažiau nei ankstesniais metais (2017 m. – 576, o 2018 m. – 569) ir dar mažiau nei ankstesniais pereinamaisiais metais (2015 m. – 350). Šis skaičius yra mažiausias nuo 2007 m., kai buvo pradėtas politinis dialogas.

Iš šių 159 nuomonių tik 39 nuomonės (25 proc.) buvo susijusios su Komisijos pasiūlymais, kuriems taikomas subsidiarumo kontrolės mechanizmas. Likusios 120 nuomonių (75 proc.) buvo pateiktos dėl su teisėkūra nesusijusių iniciatyvų, pavyzdžiui, dėl komunikatų, arba buvo savo iniciatyva pateiktos nuomonės. Ši itin didelė dalis⁴⁰ nuomonių atspindi laikinai sumažėjusį Komisijos pateiktų pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų kiekį, tačiau taip pat rodo nacionalinių parlamentų norą ankstyvame sprendimų priėmimo proceso etape pranešti Komisijai savo pozicijas.

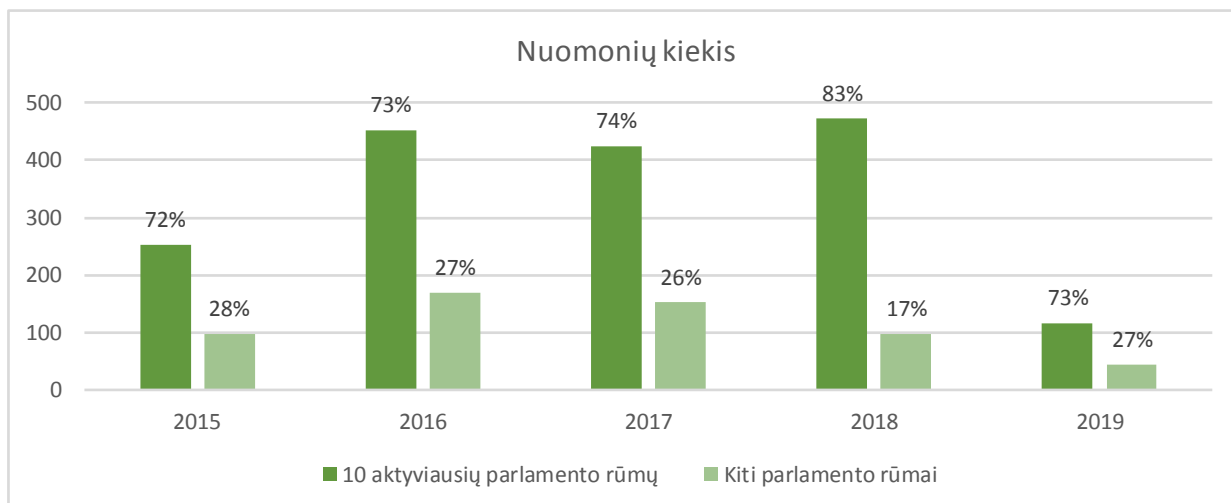

Dalyvavimas ir taikymo sritis

Kaip ir ankstesniais metais, įvairūs nacionaliniai parlamentai Komisijai pateikė po labai nevienodą skaičių nuomonių. 10 aktyviausių parlamento rūmų pateikė 116 nuomonių, t. y. 73 proc. visų nuomonių. Šis skaičius yra mažesnis nei 2018 m. (83 proc.), tačiau panašus kaip ankstesniais metais (2017 m. – 74 proc., 2016 m. – 73 proc., o 2015 m. – 72 proc.). 17 parlamento rūmų⁴¹ (2018 m. – 10) nepateikė nė vienos nuomonės.

⁴⁰ 2018 m. 62 proc. nuomonių buvo susijusios su iniciatyvomis, kurioms taikoma subsidiarumo kontrolė, o 38 proc. – su kitomis nuomonėmis.

⁴¹ Austrijos Bundesratas (*Bundesrat*) ir Nacionalratas (*Nationalrat*), Belgijos Atstovų Rūmai (*Chambre des représentants / Kamer van volksvertegenwoordigers*), Bulgarijos Nacionalinis Susirinkimas (*Narodno Sabranie*), Kroatijos Susirinkimas (*Hrvatski Sabor*), Kipro Atstovų Taryba (*Vouli ton Antiprosopon*), Danijos Folketingas (*Folketing*), Estijos Rygikogas (*Riigikogu*), Suomijos *Eduskunta*, Graikijos Parlamentas (*Vouli ton Ellinon*), Airijos Irachto rūmai (*Oireachtas*) (Atstovų rūmai (*Dáil*) ir Senatas (*Seanad Éireann*), Latvijos *Saeima*, Liuksemburgo Deputatų Rūmai (*Chambre des Députés*), Slovėnijos Valstybės Taryba (*Državni svet*) ir Valstybės Susirinkimas (*Državni zbor*), Jungtinės Karalystės Bendruomenių Rūmai (*House of Commons*).

2019 m. daugiausia nuomonių pateikę parlamento rūmai buvo Čekijos Respublikos Senatas (*Senát*) (21 nuomonė). Kiti 10 nacionalinių parlamentų ar parlamento rūmų, 2019 m. atsiuntusių daugiausia nuomonių, buvo Rumunijos Deputatų Rūmai (*Camera Deputaţilor*) (15 nuomonių), Portugalijos Respublikos Asamblėja (*Assembleia da República*) (14 nuomonių), Čekijos Atstovų Rūmai (*Poslanecká sněmovna*) (13 nuomonių), Prancūzijos Senatas (*Sénat*) (12 nuomonių), Vokietijos Bundesratas (*Bundesrat*) (11 nuomonių), Ispanijos Generaliniai Rūmai (*Cortes Generales*) (8 nuomonės), Jungtinės Karalystės Lordų Rūmai (*House of Lords*) (8 nuomonės), Italijos Respublikos Senatas (*Senato della Repubblica*) (7 nuomonės), Rumunijos Senatas (*Senat*) (7 nuomonės) ir Švedijos Riksdagas (*Riksdag*) (7 nuomonės). Šie parlamento rūmai aktyviausi buvo ir 2018 m. (bet kitokia tvarka).

Užregistruotas staigus daugumos parlamento rūmų pateiktų nuomonių skaičiaus sumažėjimas, tačiau dveji parlamento rūmai 2019 m. pateikė daugiau nuomonių nei 2018 m.: Vengrijos Nacionalinė Asamblėja (*Országgyűlés*) (5 nuomonės 2019 m., 3 – 2018 m.) ir Nyderlandų Pirmieji Rūmai (*Eerste Kamer*) (6 nuomonės 2019 m., 2 – 2018 m.).

1 priede pateikiama informacija apie tai, kiek nuomonių pateikė kiekvienis parlamento rūmai.

Pagrindinės nuomonių, pateiktų palaikant politinį dialogą, temos

2019 m., kaip ir ankstesniais metais, nacionalinių parlamentų pateiktos nuomonės apėmė įvairias temas. Nacionaliniai parlamentai daugiausia dėmesio skyrė penkiems toliau išvardytiems dokumentams – dėl kiekvieno iš jų pateikta nuo 5 iki 9 nuomonių⁴²:

1. Platesnis kvalifikuotos balsų daugumos sistemos taikymas – 9 nuomonės;
2. Subsidiarumas ir geresnis reglamentavimas – 8 nuomonės;
3. Teisinės valstybės stiprinimas – 6 nuomonės;
4. Darni Europa – 5 nuomonės;
5. Kova su internetine dezinformacija – 5 nuomonės.

⁴² Dėl nė vieno atskiuro dokumento nepateikta daugiau kaip šešių nuomonių. 2 priede išvardyti dokumentai, dėl kurių buvo pateiktos daugiau kaip 4 nuomonės, iš kurių nė vienas nebuvo pasiūlymas dėl teisėkūros procedūra priimamo akto.

- *Platesnis kvalifikuotos balsų daugumos sistemos taikymas*

Komisija įsipareigojo išnagrinėti, kaip veiksmingiau priimti sprendimus, nustatydamą sritis, kuriose būtų galima plačiau taikyti kvalifikuotos balsų daugumos sistemą⁴³. Šiuo tikslu ji priėmė keturis komunikatus dėl keturių pagrindinių politikos sričių: bendros užsienio ir saugumo politikos (2018 m. rugsėjo 12 d.⁴⁴); apmokestinimo (2019 m. sausio 15 d.⁴⁵); energetikos ir klimato (2019 m. balandžio 9 d.⁴⁶) ir socialinės politikos (2019 m. balandžio 16 d.⁴⁷).

Dėl šių komunikatų šeši nacionaliniai parlamentai pateikė devynias nuomones⁴⁸. Apskritai šiose nuomonėse išreikštas nepritarimas tam, kad kvalifikuotos balsų daugumos sistema būtų taikoma plačiau, nes, jų nuomone, šiose srityse būtina ir toliau sprendimus priimti vieningai, siekiant apsaugoti nacionalinį suverenitetą ir interesus. Kai kurie parlamento rūmai taip pat laikėsi nuomonės, kad vieningo sprendimų priėmimo metodas šiose srityse buvo tinkamas ir neklidė siekti pažangos ES lygmeniu.

Komisija atsakė, kad, kalbant apie užsienio ir saugumo politiką, vieningo balsavimo taisyklė tam tikrais atvejais turėjo įtakos ES gebėjimui imtis veiksmų dėl pasaulinės reikšmės klausimų ir tam, kaip greitai ji geba tai daryti, ir jog tam, kad ES būtų pajėgi formuoti savo ateitį, ji turėtų tobulinti savo sprendimų priėmimo sistemą naudodamasi visomis Sutartyse numatytomis galimybėmis. Dėl apmokestinimo ji pabrėžė, kad, siekiant apsaugoti valstybių narių pajamas ir užtikrinti sąžiningą mokesčių aplinką ir tinkamą vidaus rinkos veikimą, būtina koordinuoti ES veiksmus.

Nors dėl globalizacijos ir skaitmeninimo kilo bendrų su mokesčių politika susijusių problemų, kurioms reikia bendrų sprendimų, ES arba negalėjo jų spręsti, arba negalėjo to daryti greitai dėl vieningo balsavimo taisyklės apribojimų. Taikant kvalifikuotos balsų daugumos sistemą valstybėse narėse būtų galima greičiau ir veiksmingiau išspręsti su apmokestinimu susijusius klausimus. Perėjus prie įprastos teisėkūros procedūros taip pat būtų užtikrinta, kad indėlių į apmokestinimo srities sprendimus įneštų Europos Parlamentas – taip būtų atstovaujama piliečių nuomonėms ir didinama atskaitomybė. Dėl energetikos ir klimato politikos Komisija pažymėjo, kad taikant dabartinę energijos apmokestinimo sistemą dėl skirtingų konkuruojančių degalų mokesčių tarifų ir mokesčių bazių iškraipoma vidaus rinka. Todėl vienodas požiūris į visus energijos šaltinius, atsižvelgiant į tai, kaip jie padeda siekti energetikos sąjungos tikslų (pvz., skatinti darnią energiją ir vengti švaistyti energiją), yra aspektas, į kurį reikia atsižvelgti vykdant būsimą energijos mokesčių reformą. Šiuo tikslu bus labai svarbu rasti kompromisinių sprendimų, kurie atspindėtų valstybių narių interesus ir konkrečias ekonomines bei socialines sąlygas.

⁴³ Žr. 2018 m. rugsėjo 12 d. Komisijos Pirmininko J.-C. Junckerio pranešimą apie Sąjungos padėtį ir Komisijos 2019 m. darbo programą (COM(2018) 800 *final*, 2018 10 23).

⁴⁴ COM(2018) 647 *final*, 2018 9 12.

⁴⁵ COM(2019) 8 *final*, 2019 1 15.

⁴⁶ COM(2019) 177 *final*, 2019 4 9.

⁴⁷ COM(2019) 186 *final*, 2019 4 16.

⁴⁸ Čekijos Atstovų Rūmai (*Poslanecká sněmovna*) (pateikė dvi nuomones: vieną dėl apmokestinimo ir vieną dėl energetikos ir klimato), Čekijos Senatas (*Senát*) (trys nuomonės – atitinkamai dėl apmokestinimo, energetikos ir klimato ir socialinės politikos), Vengrijos Nacionalinė Asamblėja (*Országgyűlés*) (bendra nuomonė dėl apmokestinimo, bendros užsienio ir saugumo politikos ir socialinės politikos), Maltos Atstovų Rūmai (*Kamra tad-Deputati*), (dėl apmokestinimo), Nyderlandų Pirmieji Rūmai (*Eerste Kamer*) (dėl energetikos ir klimato) ir Švedijos Riksdagas (*Riksdag*) (dėl apmokestinimo).

Galiausiai, dėl socialinės politikos Komisija paaiškino, kad ji laikosi tikslinio požiūrio į nuostatų dėl pereinamosios taisyklės. Ji pasiūlė šias nuostatas taikyti tik sprendžiant nediskriminavimo klausimus ir priimant rekomendacijas dėl darbuotojų socialinio draudimo ir socialinės apsaugos tais atvejais, kai taikant kvalifikuotos balsų daugumos sistemą valstybėms narėms būtų lengviau greitai išspręsti bendrus uždavinius.

- *Subsidiarumo ir proporcingumo principai*

2018 m. spalio 23 d. komunikate „Subsidiarumo ir proporcingumo principų vaidmens stiprinimas formuojant ES politiką“⁴⁹, 2017 m. metinėje ataskaitoje dėl subsidiarumo ir proporcingumo principų taikymo⁵⁰ ir ataskaitoje dėl santykių su nacionaliniais parlamentais⁵¹, Komisija išdėstė savo tolesnius veiksmus, susijusius su Subsidiarumo, proporcingumo ir veikimo mažiau, bet efektyviau darbo grupės rekomendacijomis.

2019 m. dėl šio dokumentų rinkinio buvo pateiktos šešios šešių nacionalinių parlamentų nuomonės⁵² ir viena regioninio parlamento nuomonė⁵³. Visi parlamento rūmai darbo grupės darbą iš esmės vertino palankiai, pritarė aktyvaus subsidiarumo sampratai ir tolesniems veiksams, kurių jau ėmėsi Komisija.

Kai kurie parlamento rūmai pateikė pasiūlymų, kaip Komisija galėtų veiksmingiau su jais bendrauti rengdama pasiūlymus: t. y. tobulindama savo iniciatyvų planavimą, kad nacionaliniai parlamentai galėtų geriau planuoti subsidiarumo patikras, ir (arba) gerindama poveikio vertinimų kokybę ir teikdama daugiau informacijos apie juos visomis oficialiosiomis kalbomis. Buvo pateikta ir kitų pasiūlymų, kaip pagerinti teisėkūros etapu nacionalinių parlamentų vykdomą patikrą, pvz., organizuoti diskusijas su nacionalinių parlamentų ir Europos Parlamento atstovais, kai dėl pasiūlymo pateikiama keletas pagrįstų nuomonių, arba aptarti nacionalinių parlamentų pastabas Tarybos darbo grupėse. Kai kurie parlamentai taip pat pasiūlė priemonių, dėl kurių reikėtų keisti Sutartį, pvz., laikotarpį, per kurį reikia pateikti pagrįstas nuomones, pratęsti iki 12 savaičių, sumažinti pagrįstų nuomonių, reikalingų geltonosios kortelės procedūrai pradėti, skaičių, pagrįstas nuomones leisti grįžti proporcingumu, nustatyti oficialų terminą, iki kurio Komisija turi pateikti atsakymą, ir suteikti įgaliojimus Europos Parlamentui inicijuoti teisės aktus.

Savo atsakymuose Komisija palankiai įvertino nacionalinių parlamentų pritarimą komunikate paskelbtoms iniciatyvoms ir patvirtino, kad rengiasi jas įgyvendinti. Ji sutiko, kad reikia teikti informaciją apie pasiūlymų atitikties subsidiarumo ir proporcingumo principams ir pabrėžė, kad poveikio vertinimų santraukos iš tiesų yra skelbiamos visomis ES kalbomis. Ji pabrėžė savo pastangas teikti išsamesnę ir patikimesnę informaciją apie savo darbo programoje paskelbtas iniciatyvas ir su susidomėjimu atkreipė dėmesį į siūlymus dėl pateiktų pasiūlymų rengti

⁴⁹ COM(2018) 703 *final*, 2018 10 23. Taip pat žr. 2018 m. metinės ataskaitos 2.1 skirsnį, o dėl 2019 m. įgyvendintų priemonių – šios ataskaitos 2.1 skirsnį.

⁵⁰ COM(2018) 490 *final*, 2018 10 23.

⁵¹ COM(2018) 491 *final*, 2018 10 23.

⁵² Čekijos Senatas (*Senát*), Vokietijos Bundesratas (*Bundesrat*), Italijos Deputatų Rūmai (*Camera dei Deputati*), Lietuvos Seimas, Rumunijos Deputatų Rūmai (*Camera Deputaţilor*), Švedijos Riksdagas (*Riksdag*). Suomijos *Eduskunta* Komisijai nuomonės nepateikė, tačiau dėl šio komunikato savo interneto svetainėje paskelbė pranešimą. Lenkijos Senatas (*Senat*) savo nuomonę buvo pateikęs dar 2018 m. gruodžio mėn. (žr. 2018 m. metinės ataskaitos 2.1 skirsnį).

⁵³ Bavarijos žemės parlamentas (*Landtag*).

diskusijas. Atsižvelgdama į pasiūlymus, dėl kurių reikėtų keisti Sutartį, Komisija nurodė, kad artimiausiu metu tokių pakeitimų nenumatyta.

- *Teisinės valstybės principas*

2019 m. balandžio 3 d. Komisija priėmė komunikatą „Tolesnis teisinės valstybės stiprinimas Sąjungoje. Esama padėtis ir galimi tolesni veiksmai“⁵⁴. Jo tikslas buvo apžvelgti turimą priemonių rinkinį, skirtą su teisinės valstybės principu susijusioms problemoms ES spręsti, ir pradėti diskusijas, kaip sustiprinti teisinės valstybės principo laikymąsi. 2019 m. liepos 17 d. Komisija, imdamasi tolesnių veiksmų, priėmė komunikatą „Teisinės valstybės principo stiprinimas Sąjungoje. Veiksmų planas“⁵⁵, kuriame nustatytos konkrečios veiksmų šioje srityje priemonės.

Dėl šių komunikatų penki nacionaliniai parlamentai pateikė šešias nuomones⁵⁶. Jie iš esmės palankiai įvertino Komisijos darbą puoselėjant ir ginant teisinės valstybės principą ES ir pritarė, kad būtina tobulinti ir stiprinti turimas priemones, kad būtų apsaugotos pagrindinės ES vertybės. Kai kurie parlamento rūmai taip pat pabrėžė nuolatinio dialogo su valstybėmis narėmis teisinės valstybės klausimais svarbą.

Savo atsakymuose Komisija pabrėžė, kad, kaip paaiškėjo iš Europos Teisingumo Teismo jurisprudencijos, pagarba teisinės valstybės principui yra tiek nacionalinio, tiek ES lygmens klausimas, ir ES institucijoms tenka pareiga spręsti šiuos klausimus institucinėje sistemoje. Ji pabrėžė, kad svarbų vaidmenį užtikrinant teisinės valstybės principų laikymąsi valstybėse narėse atlieka nacionaliniai parlamentai – tiek kaip teisės aktų leidėjai, tiek užtikrindami vykdomosios valdžios atsakomybę. Ji taip pat paaiškino, kad siūlomas teisinės valstybės peržiūros ciklas turėtų būti prevencinė priemonė problemoms nustatyti ir dialogui sukurti. Komisija stebės šį procesą glaudžiai bendradarbiaudama su nacionalinėmis valdžios institucijomis.

- *Darni Europa*

2019 m. sausio 30 d. Komisija priėmė diskusijoms skirtą dokumentą „Darni Europa – iki 2030 m.“⁵⁷, kad paskatintų diskusijas apie tai, kaip ES galėtų geriausiai pasiekti Jungtinių Tautų 2030 m. Darnaus vystymosi tikslus.

Dėl šio dokumento keturi nacionaliniai parlamentai pateikė penkias nuomones⁵⁸, kuriose jie kelia įvairius klausimus. Šie klausimai apima regioninius ir socialinius perėjimo prie tvarumo aspektus, poreikį į šį perėjimo procesą įtraukti visus suinteresuotuosius subjektus, augimo ir pasaulinės prekybos vystymosi suderinamumą ir tvarumą, taip pat poreikį skatinti švietimą tiek ES, tiek besivystančiose šalyse.

Savo atsakymuose Komisija sutiko, kad siekiant darnaus vystymosi tikslų buvo būtinas veiksmingas bendradarbiavimas pasauliniu, ES, nacionaliniu, regioniniu ir vietos lygmenimis,

⁵⁴ COM(2019) 163 *final*, 2019 4 3.

⁵⁵ COM(2019) 343 *final*, 2019 7 17.

⁵⁶ Vokietijos Bundesratas (*Bundesrat*) (dvi nuomonės, po vieną dėl kiekvieno komunikato), Nyderlandų Pirmieji Rūmai (*Eerste Kamer*) (dėl COM(2019) 343) ir Antrieji Rūmai (*Tweede Kamer*) (dėl COM(2019) 163), Rumunijos Senatas (*Senat*) (dėl COM(2019) 163), Švedijos Riksdagas (*Riksdag*) (dėl COM(2019) 163).

⁵⁷ COM(2019) 22 *final*, 2019 1 30.

⁵⁸ Čekijos Atstovų Rūmai (*Poslanecká sněmovna*) ir Senatas (*Senát*), Nyderlandų Pirmieji Rūmai (*Eerste Kamer*) (dvi viena po kitos priimtos nuomonės), Rumunijos Deputatų Rūmai (*Camera Deputaţilor*).

laikantis subsidarumo ir proporcingumo principų. Ji pažymėjo, kad nacionaliniams parlamentams tenka ypač svarbus vaidmuo, nes pažanga didele dalimi priklauso nuo valstybių narių veiksmų visais lygmenimis. Ji taip pat pabrėžė, kad, siekiant užtikrinti, jog perėjimas prie poveikio klimatui neutralizavimo būtų sąžiningas ir pagrįstas solidarumu, nepaliekant nuošalyje nė vieno regiono ar piliečio, buvo imtasi tam tikrų veiksmų, kaip antai anglių pramonės regionų ir daug anglies dioksido išskiriančių pereinamojo laikotarpio regionų iniciatyvos.

- *Kova su internetine dezinformacija*

2018 m. balandžio 26 d. Komisija priėmė komunikatą „Europos kova su internetine dezinformacija“⁵⁹. 2018 m. gruodžio 2 d. ji paskelbė šio komunikato įgyvendinimo ataskaitą⁶⁰ ir kovos su dezinformacija veiksmų planą⁶¹.

2019 m. dėl šių iniciatyvų keturi nacionaliniai parlamentai pateikė penkias nuomones⁶². Jie paprašė patikslinti tokius klausimus, kaip dezinformacijos apibrėžtis, riba tarp kovos su dezinformacija ir cenzūros, faktų tikrintojų vaidmuo ir nepriklausomumas bei kova su Rusijos skleidžiama dezinformacija.

Savo atsakymuose Komisija sutiko, kad komunikate vartojami terminai, pvz., „dezinformacija“, taip pat nurodyti veiksmai, neturėtų būti taikomi cenzūros tikslais, ir pabrėžė, kad komunikate aiškiai vengiama kriminalizuoti kalbą ar kurti naujas neteisėto turinio kategorijas. Ji paaiškino, kad tvirtas kompetentingų ir nepriklausomų faktų tikrintojų tinklas yra esminis sveikos skaitmeninės ekosistemos reikalavimas, todėl ji sudarė palankesnes sąlygas Europos nepriklausomų faktų tikrintojų organizacijų tinklaveikiai, suteikdama tarpvalstybiniam bendradarbiavimui reikalingą infrastruktūrą, bet neteikdama finansinės paramos ir nekontroliuodama jų redakcinės politikos. Dėl išorinių dezinformacijos šaltinių Komisija pažymėjo, kad yra svarių įrodymų, jog dezinformacija sklinda iš Rusijos, ir nors kitos ES nepriklausančios šalys taip pat taikė dezinformacijos strategijas, Rusijos veiksmai buvo sistemingi, grindžiami dideliais ištekliais ir platesnio masto nei kitų šalių veiksmai.

Savo iniciatyva priimtos bendros nuomonės

2019 m. nacionaliniai parlamentai Komisijai pateikė dvi savo iniciatyva priimtas bendras nuomones. Jas abi pasirašė šešeri Višegrado grupės šalių parlamento rūmai⁶³. Viena iš jų yra susijusi su Europos Sąjungos plėtra, remiant plėtrą į Vakarų Balkanus. Kita bendra nuomonė yra dėl daugiametės finansinės programos, kuriai Višegrado grupės šalių parlamentai paprašė skirti tokį pat finansavimą, kaip ir pagal ankstesnę finansinę programą bendrai žemės ūkio politikai ir sanglaudos politikai.

⁵⁹ COM(2018) 236 *final*, 2018 4 26.

⁶⁰ COM(2018) 794 *final*, 2018 12 5.

⁶¹ JOIN(2018) 36 *final*, 2018 12 5.

⁶² Čekijos Atstovų Rūmai (*Poslanecká sněmovna*) ir Senatas (*Senát*), Vokietijos Bundesratas (*Bundesrat*) (nuomonės dėl COM(2018) 794 ir JOIN(2018) 36), Nyderlandų Pirmieji Rūmai (*Eerste Kamer*) (dvi naujos nuomonės dėl COM(2018) 36, kuriomis papildyta 2018 m. nuomonė). 2018 m. Vokietijos Bundesratas (*Bundesrat*) ir Nyderlandų Pirmieji Rūmai (*Eerste Kamer*) jau buvo priėmę po vieną nuomonę dėl COM(2018) 236.

⁶³ Čekijos Atstovų Rūmai (*Poslanecká sněmovna*) ir Senatas (*Senát*), Vengrijos Nacionalinė Asamblėja (*Országgyűlés*), Lenkijos Seimas (*Sejm*) ir Senatas (*Senat*), Slovakijos Nacionalinė Rada (*Národná rada*).

5. RYŠIAI, VIZITAI, SUSITIKIMAI IR KONFERENCIJOS

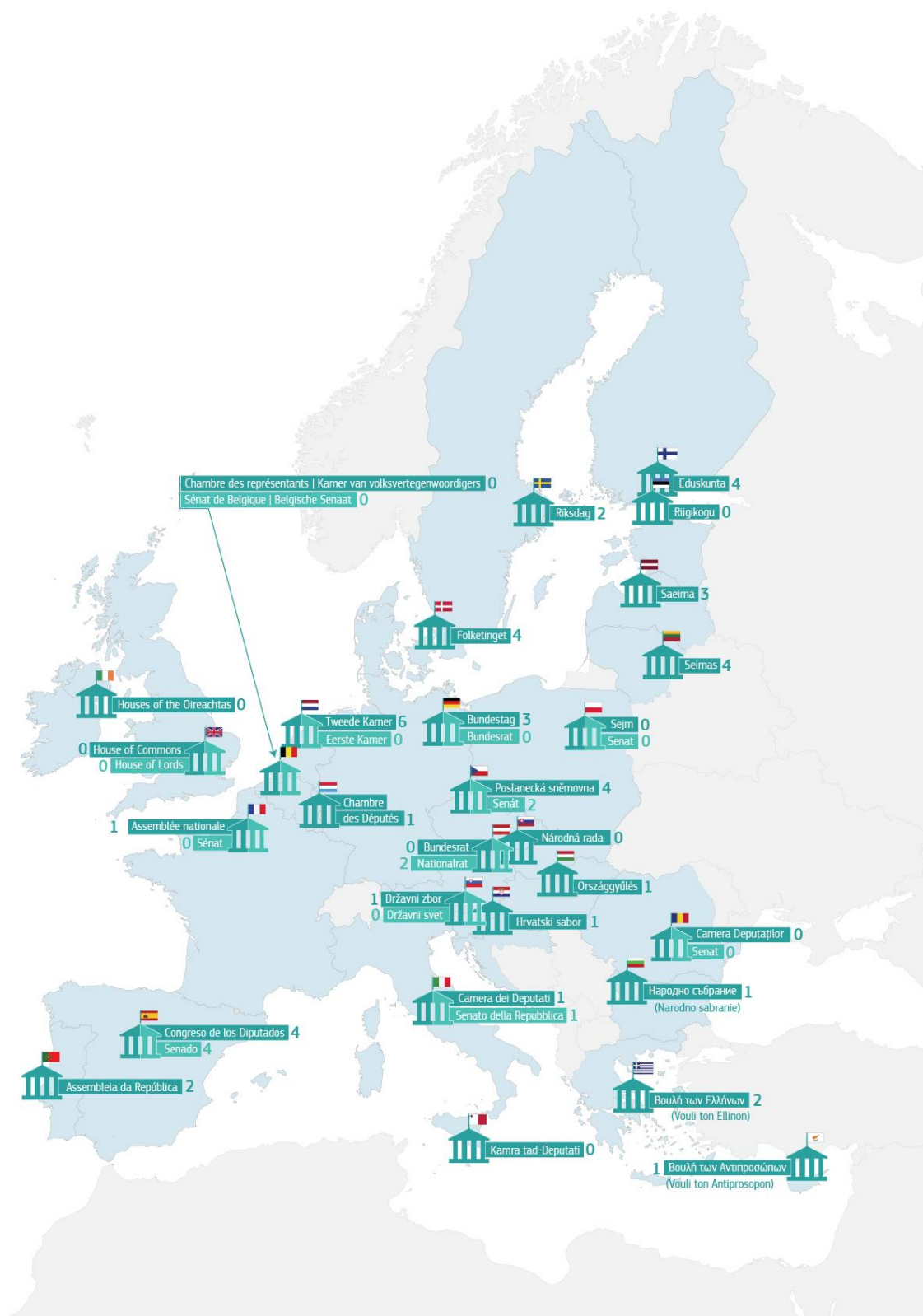
Komisijos vizitai į nacionalinius parlamentus ir susitikimai su jais

2019 m. Komisijos nariai iš viso surengė 55 vizitus į nacionalinius parlamentus arba susitikimus su nacionalinių parlamentų delegacijomis (žr. toliau pateiktą žemėlapi), t. y. mažiau nei ankstesniais metais (2018 m. – 140), nes 2019 m. buvo pereinamieji metai nuo senosios prie naujosios sudėties Komisijos. Per J.-C. Junckerio vadovaujamos Komisijos kadenciją jie surengė iš viso 915 vizitų. Komisija ir toliau glaudžiai bendradarbiaus su nacionaliniais parlamentais, nes Pirmininkė U. von der Leyen paprašė, kad kiekvienas Komisijos narys per pirmuosius dvejus kadencijos metus apsilankytų visose valstybėse narėse ir reguliariai susitiktų su nacionalinių parlamentų atstovais.

2019 m. ES pasirengimo deryboms ir derybų su Jungtine Karalyste vyriausiasis derybininkas Michelis Barnier tiek savo vizitų 27 ES valstybių narių sostinėse metu, tiek susitikime Briuselyje taip pat susitiko su 13-os nacionalinių parlamentų delegacijomis, kad informuotų jas apie derybas su Jungtine Karalyste. Šie ryšiai bus toliau palaikomi ir stiprinami vykstant deryboms dėl būsimų ES ir Jungtinės Karalystės santykių.

2019 m. daugiausia vyresnieji Komisijos pareigūnai, siekdami aptarti daugiau techninio pobūdžio klausimus, susijusius su pasiūlymais dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, dalyvavo daugiau kaip 40 nacionalinių parlamentų komitetų posėdžiu. Komisijos pareigūnai Briuselyje nacionalinių parlamentų atstovams taip pat pristatė 13 pranešimų tokiais klausimais, kaip geresnis reglamentavimas, veiksmingesnė teisėkūra mokesčių ir socialinės politikos srityse, pasirengimo „Brexit’ui“ teisės aktai bei ES ir MERCOSUR prekybos susitarimas. Be to, Komisijos atstovybės valstybėse narėse ir toliau dažnai bendravo su nacionaliniais parlamentais, visų pirma Europos semestro proceso ir kitais ekonominiais klausimais.

Κομισιјος ναριј vizitai į nacionalinius parlamentus ir susitikimai su jais 2019 m. (iš viso visose valstybėse narėse – 55)

Tarpparlamentiniai susitikimai ir konferencijos

2019 m. buvo surengta keletas svarbių tarpparlamentinių susitikimų ir konferencijų⁶⁴, įskaitant

- Europos Sąjungos parlamentų Sąjungos reikalų komitetų konferenciją (COSAC⁶⁵),
- Europos Sąjungos parlamentų pirmininkų konferenciją⁶⁶,
- Europos parlamentų savaitę⁶⁷,
- Tarpparlamentinę konferenciją dėl stabilumo, ekonomikos koordinavimo ir valdymo⁶⁸,
- tarpparlamentines bendros užsienio ir saugumo politikos ir bendros saugumo ir gynybos politikos konferencijas⁶⁹ ir
- Europolo Jungtinės parlamentinės kontrolės grupės posėdžius⁷⁰.

2019 m. buvo surengti du COSAC pirmininkų susitikimai: vienas – sausio 20–21 d. Bukarešte, kitas – liepos 21–22 d. Helsinkyje. Komisijos narė C. Crețu dalyvavo Bukarešte vykusiame susitikime. Kalbant apie turinį, delegatai išnagrinėjo Tarybai pirmininkaujančios Rumunijos ir Suomijos prioritetus, sanglaudą ir konvergenciją (Bukarešte) ir Europos biudžetą (Helsinkyje).

Birželio 23–25 d. Bukarešte vykusiame 59-ajame COSAC plenariniame posėdyje buvo aptarti Rumunijos pirmininkavimo Tarybai rezultatai, tarptautiniai prekybos santykiai „Brexito“ sąlygomis, Europos švietimo erdvė kaip varomoji bendrosios rinkos pertvarkos ir stiprinimo, taip pat inovacijomis ir technologijomis grindžiamos ekonomikos jėga.

⁶⁴ Daugiau informacijos apie šiuos susitikimus pateikiama Europos Parlamento pranešime dėl Europos Parlamento ir nacionalinių parlamentų santykių,

<http://www.europarl.europa.eu/relnatparl/en/home/annual-reports.html>.

⁶⁵ COSAC yra vienintelis Sutartyse, t. y. Protokole Nr. 1 dėl nacionalinių parlamentų vaidmens Europos Sąjungoje, įtvirtintas tarpparlamentinis forumas. Ji paprastai vyksta du kartus (surengiama po vieną pirmininkų susitikimą ir vieną plenarinį posėdį) valstybėje narėje, kuri rotacijos tvarka pirmininkauja Europos Sąjungos Tarybai. Komisija COSAC dalyvauja kaip stebėtoja. Informacijos apie COSAC galima rasti adresu

<http://www.ipex.eu/IPEXL-WEB/conference/getconference.do?type=082dbcc564afa0210164b2da9f5102f8>.

⁶⁶ Europos Sąjungos parlamentų pirmininkų konferencija kasmet rengiama valstybėje narėje, kuri praėjusių metų antrąjį pusmetį rotacijos tvarka pirmininkavo Europos Sąjungos Tarybai. 2019 m. konferencija vyko balandžio 8–9 d. Vienoje. Daugiau informacijos pateikiama adresu

<https://secure.ipex.eu/IPEXL-WEB/euspeakers/getspeakers.do?id=082dbcc56776849501677a126fd102fa>.

⁶⁷ 2019 m. vasario 18–19 d. Europos Parlamente vyko Europos Parlamento savaitė. Joje dalyvavo Komisijos pirmininko pavaduotojas V. Dombrovskis ir Komisijos nariai P. Moscovici, G. Oettingeris ir M. Thyssen. Daugiau informacijos pateikiama adresu <http://www.europarl.europa.eu/relnatparl/en/high-level-conferences/european-parliamentary-week.html>.

⁶⁸ Šioje konferencijoje, kuri rugsėjo 30 d. ir spalio 1 d. vyko Helsinkyje, dalyvavo Komisijos pirmininko pavaduotojas J. Katainenas. Pirmąjį pusmetį ši konferencija, kaip ir ankstesniais metais, buvo Europos Parlamento savaitės dalis. Daugiau informacijos pateikiama adresu

<https://secure.ipex.eu/IPEXL-WEB/conference/getconference.do?id=8a8629a86b273e34016bae266fb84cab>.

⁶⁹ Surengtos dvi konferencijos: viena – kovo 7–8 d. Bukarešte, kita – rugsėjo 4–6 d. Helsinkyje. Abiejose šiose konferencijose vaizdo konferencijos priemonėmis dalyvavo Sąjungos vyriausioji įgaliotinė ir Komisijos pirmininko pavaduotoja F. Mogherini. Daugiau informacijos pateikiama adresu

<https://secure.ipex.eu/IPEXL-WEB/conference/getconference.do?id=082dbcc568350fdf0168380271d80410> ir <https://secure.ipex.eu/IPEXL-WEB/conference/getconference.do?id=8a8629a86b273e34016b6ff76cbb2295>.

⁷⁰ Surengtos dvi konferencijos: viena – vasario 24–25 d. Bukarešte, kita – rugsėjo 23–24 d. Briuselyje. Abiejose konferencijose dalyvavo Komisijos narys J. Kingas. Daugiau informacijos pateikiama adresu

<https://secure.ipex.eu/IPEXL-WEB/conference/getconference.do?id=082dbcc568350fdf016837feb8770407> ir <https://secure.ipex.eu/IPEXL-WEB/conference/getconference.do?id=8a8629a86b273e34016bae32ac2b4cb7>.

Gruodžio 1–3 d. Helsinkyje vykusiame 62-ajame COSAC plenariniame posėdyje dalyvavo Komisijos pirmininko pavaduotojas M. Šefčovičius ir ES vyriausiasis derybininkas M. Barnier, kurie su delegatais aptarė naujosios Komisijos struktūrą ir politinę darbotvarkę, jos santykius su nacionaliniais parlamentais ir „Brexit’ą“. Delegatai taip pat aptarė galimą nacionalinių parlamentų vaidmenį Konferencijoje dėl Europos ateities, Suomijos pirmininkavimo rezultatus, teisinės valstybės principo skatinimą ES, ES pagrindinių teisių chartiją ir Europos klimato strategiją.

Komisija dėl COSAC pasiūlymų, priimtų per abu jos plenarinius posėdžius, pateikė raštiškus atsakymus⁷¹.

6. REGIONINIŲ PARLAMENTŲ VAIDMUO

Regioniniai parlamentai netiesiogiai prisideda prie Komisijos santykių su nacionaliniais parlamentais. Pagal prie Sutarčių pridėtą Protokolą Nr. 2, atlikdamas ES teisės aktų projektų subsidiarumo patikrą ir teikdamas pagrįstas nuomones, kiekvienas nacionalinis parlamentas prireikus konsultuojasi su teisėkūros įgaliojimus turinčiais regioniniais parlamentais⁷².

Regioninių parlamentų nariams taip pat atstovaujama Regionų komitete, kuris vykdo stebėseną per Subsidiarumo stebėsenos tinklą ir jo internetinę platformą, kurie skirti padėti teisėkūros įgaliojimus turintiems regioniniams parlamentams dalyvauti taikant išankstinio įspėjimo dėl subsidiarumo principo nesilaikymo mechanizmą (REGPEX)⁷³.

Nors Sutartyse nėra aiškios nuostatos dėl tiesioginio Komisijos ir regioninių parlamentų bendravimo, kai kurie regioniniai parlamentai, visų pirma Vokietijos, rezoliucijas pateikė tiesiogiai Komisijai, kuriose pareiškė pastabų dėl subsidiarumo (Bavarijos žemės parlamentas (*Landtag*)), Europos ateities (Badeno-Viurtembergo žemės parlamentas (*Landtag*)) ir kelių Komisijos pasiūlymų politinių aspektų. Taigi regioniniai parlamentai pabrėžė savo norą tiesiogiai išreikšti savo poziciją formuojant Europos politiką. 2019 m. Didžiojo regiono regioninių parlamentų taryba⁷⁴ pateikė savo rekomendacijas dėl sanglaudos politikos, Mozelio vandens kelio plėtros, tarpvalstybinio užimtumo klausimų, žiedinės ekonomikos, geležinkelių transporto, daugiakalbystės skatinimo ir skaitmeninio civilinių bylų teismo. Komisija iš esmės sureagavo į visas rezoliucijas, gautas iš regioninių parlamentų ar regioninių parlamentų organizacijų.

Savo ruožtu Flandrijos parlamentas per Belgijos federalinį parlamentą išsiuntė Komisijai nuomonę dėl ES strategijos po „Brexit’o“⁷⁵.

Komisijos narė C. Crețu ir ES vyriausiasis derybininkas M. Barnier dalyvavo 8-ajame Europos regionų ir miestų vadovų aukščiausiojo lygio susitikime, kurį 2019 m. kovo 14–15 d. Bukarešte

⁷¹ Paskelbta kartu su kitais COSAC dokumentais adresu

<https://secure.ipex.eu/IPEXL-WEB/conference/getconference.do?id=082dbcc5677baaf301677f58eea00469> ir <https://secure.ipex.eu/IPEXL-WEB/conference/getconference.do?id=8a8629a86bc08c43016bd61f04da09fb>.

⁷² Protokolo Nr. 2 dėl subsidiarumo ir proporcingumo principų taikymo 6 straipsnio pirma pastraipa.

⁷³ <http://portal.cor.europa.eu/subsidiarity/regpex/Pages/default.aspx>. Daugiau informacijos apie Regionų komiteto veiklą, susijusią su subsidiarumo kontrole, pateikiama 2.4 skirsnyje.

⁷⁴ Sudaryta iš Saro krašto, Reino krašto-Pfalco (Vokietija), Liuksemburgo, Didžiojo Rytų regiono (Prancūzija), Valonijos ir vokiečiųkalbės bendruomenės (Belgija) parlamentų narių.

⁷⁵ Komisija šią nuomonę užregistravo kaip Belgijos Senato (*Sénat / Senaat*) nuomonę.

surenge Europos regionų komitetas. Jie pasikeitė nuomonėmis su Europos regioninių teisėkūros asamblėjų konferencijos (CALRE) pirmininke Donatella Porzi dėl regioninės politikos klausimų ir „Brexit'o“ poveikio.

2019 m. Pirmininkas J.-C. Junckeris pasakė kalbą Badeno-Viurtembergo, Saro krašto ir Tiuringijos (Vokietija) regioniniuose parlamentuose. Jis taip pat dalyvavo Europos vokiečiųkalbių regioninių parlamentų konferencijoje, kuri buvo organizuojama kartu su Austrijos, Italijos Pietų Tirolio ir Belgijos vokiečiųkalbių bendruomenių parlamentais.

7. IŠVADA

2019 m. buvo pirmieji metai nuo Lisabonos sutarties įsigaliojimo, kai nacionaliniai parlamentai Komisijai nepateikė nė vienos pagrįstos nuomonės. Iš kitų nacionalinių parlamentų atsiųstų nuomonių 75 proc. buvo susijusios su ne teisėkūros Komisijos iniciatyvomis arba buvo savo iniciatyva priimtose nuomonės. Iš to aiškiai matyti, kad nacionaliniai parlamentai domisi galimybėmis pradiniu sprendimų priėmimo proceso etapu suteikti Komisijai ateities perspektyvomis grindžiamą politinį indėlį.

Komisija dėjo daug pastangų, kad atsižvelgtų į Subsidiarumo, proporcingumo ir veikimo mažiau, bet efektyviau darbo grupės rekomendacijas, visų pirma siekdama geresnio reglamentavimo, kuriuo siekiama geriau parengti ir pagrįsti ES teisės aktus ir užtikrinti, kad jie atitiktų subsidiarumo ir proporcingumo principus. Ji taip pat padėjo nacionaliniams parlamentams veiksmingiau atlikti savo vaidmenį, nes apskaičiuodama aštuonių savaičių laikotarpį, per kurį galima pateikti pagrįstas nuomones, neįtraukė Kalėdų ir Naujųjų metų laikotarpio, taip pat pateikė bendrus atsakymus, kai daug nacionalinių parlamentų pateikė jiems rūpimų su subsidiarumu susijusių klausimų dėl konkrečios iniciatyvos.

2019 m. Komisijos nariai ir toliau reguliariai diskutavo su nacionaliniais parlamentais. Šios diskusijos yra labai svarbios siekiant suartinti ES ir jos piliečius.

Naujoji Komisija, vadovaujama Pirmininkės Ursulos von der Leyen, pradėjo darbą 2019 m. gruodžio 1 d. Rengiant vizitus ir keičiantis nuomonėmis bus sustiprintas glaudus Komisijos bendradarbiavimas su nacionaliniais parlamentais, nes Pirmininkė U. von der Leyen paprašė, kad kiekvienas Komisijos narys per pirmuosius dvejus kadencijos metus apsilankytų visose valstybėse narėse ir reguliariai susitiktų su nacionalinių parlamentų atstovais. Be to, Pirmininkė U. von der Leyen vadovaujama Komisija, vykdydama politikos ir teisėkūros veiklą, ypatingą dėmesį skirs subsidiarumo ir proporcingumo principams.